

Kleine monumenten (22)

De stortkar

Leo Nijkamp

De heer A. Averink te Twekkelo met stortkar en paard

Foto Leo Metternich

De stortkar, lang een onmisbaar voertuig op het Twentse boeren-erf, heeft de vlag moeten strijken voor de tractor met aanhanger. Hier en daar zal er nog wel een staan. Op het land is het vertrouwde beeld van de tweewielige kiepkar met paard en voerman verdwenen. Over enige tijd is de wagen wellicht nog uitsluitend te zien in een openluchtmuseum. Het voertuig met groot laadvermogen heeft belangrijke diensten bewezen bij het uitrijden van stalmest en het binnen halen van de oogst aan aardappelen en knollen.

Voor de komst van kunstmest was de landbouwer voor het vruchtbaar houden van de schrale bodem aangewezen op natuurmest. Het weinige vee leverde echter maar spaarzaam zodat hieraan heidezoden moesten worden toegevoegd. Zij werden op de bodem van de potstal voor het rundvee gelegd, waardoor ze met mest en gier werden doortrokken. Voor de bewerking van drie of vier hectare grond moesten jaarlijks honderden karrenvrachten van dit mengsel worden aangevoerd en verspreid.

Het was voor de boeren een zware belasting. Deze wijze van bemesting heeft overigens ook veel bijgedragen tot het ontstaan van de fraai glooiende essen, die elk jaar een klein stukje hoger werden. De toevoegingen van kunstmest heeft aan de zodenbemesting een einde gemaakt. Door de enorme groei van de veestapel is de laatste jaren een gigantisch mestoverschot ontstaan dat een bedreiging vormt voor het leefmilieu.